

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. VIII. Romana legati. De eadem materia Indulti Cardinalitii, an præsertim deroget dispositioni Senat. Consul. Liboniani contra sibi adscribentes in testamento; Et indiciter de aliquibus ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

dulto, attendi non debeant subtilitates juris civilis, sed spectetur sola veritas naturalis ex *Jacob. Gall. cons. 60. & aliis habetur in Romana legati 14. Aprilis 1660. coram Priolo*, de qua *disc. seq.* ad materiam *Liboniani* super legato sibi ipsi adscripto.

Item quia, ut advertitur *sub tit. de benef. disc. 81. cum seq.* clericus duplex habet patrimonium, unum privatum prophanum, in quo habet heredem testamentarium, vel legitimum, Et alterum ecclesiasticum, in quo habet heredem ipsam Ecclesiam, cujus loco in plerisque partibus successit Camera Apostolica; Ex indulto autem Cardinalium, vel aliorum qui illud habeant, succedit idem legitimus, vel testamentarius; Certum autem est, quod hoc patrimonium ecclesiasticum non agnoscit subjectionem juris civilis, sed ad limites juris canonici regulandum est, quinimò ad solos limites juris naturæ, ad quod indultum, sublati omnibus solemnitatibus, ac dispositionibus juris positivi, hanc dispositionem reducit, ideoque ipsa sola veritas naturalis attendi debet, juxta ea quæ habentur *infra disc. 13. & seqq.* de dispositionibus ad pias causas.

Si enim in ipsa stricta juris civilis censura, in testamento militis, ob militarem simplicitatem, tollerantur hujusmodi defectus, adeò ut rectè admittatur ut decedat pro parte testatus, & pro parte intestatus, neque intrent illi rigores quos habemus in testamento pagani; Multò magis in hujusmodi dispositionibus clericorum, & ecclesiasticorum de bonis ecclesiasticis, ut scilicet attendi debeat sola veritas naturalis, quod testator in ultimo vitæ spatio noluerit hereditatem, & bona obvenire in eum, qui in dicto antiquo, ac probabiliter neglecto testamento instituerat, sed in germanum fratrem legitimum sanguinis heredem, in quo ob ejus qualitates, testator majorem fiduciam rationabiliter habebat, quod bona, ut supra, distributurus esset in ea pia opera, in quæ una opinio, ut supra, credit ea distribui debere, ideoque non videbatur permitendum, ut ex sola juris civilis subtilitate, neglecta naturali veritate, bona obvenirent in eum, quem attenda veritate naturali constabat à testatore vocatum non esse.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 Quæ placuerunt, & n. 22.
- 4 Quod ex indulto cesset Libonianum.
- 5 Rejicitur, & quid operetur indultum.
- 6 Libonianum non respicit solemnitates, sed voluntatem.
- 7 Procedit etiam in testamento militari, vel inter liberos.
- 8 Ita indultum retorqueretur in ordinem.
- 9 Reprobatur ratio Jacob. Gall.
- 10 Quod in dispositis favore Ecclesia, vel pia causa non intret Libonianum.
- 11 De circumstantiis concurrentibus in consimili casu, de quo agit Jacob Gall.
- 12 De regula invalida dispositionis ad favorem ejus qui sibi adscripsit.
- 13 Recensetur subscriptio, & an sit specialis.
- 14 Quando dicatur subscriptio specialis ad hunc effectum.
- 15 Et quando sit generalis.
- 16 De ratione ob quam desideratur subscriptio specialis.
- 17 An juramentum, vel stipulatio in testamento operentur remissivè.
- 18 An probitas scriptoris attendatur.
- 19 Lex non attendit individua.
- 20 An, & quando Libonianum cesset in testamento nuncupativo, si substantia non pender à scriptura.
- 21 De aliis fundamentis quæ rejiciuntur.
- 22 Quod tamen resolutiones placeant, & de ratione.
- 23 Quando militent rationes Liboniani.
- 24 Quod tota vis sit in applicatione.
- 25 Non procedit Libonianum cum venientibus ab intestato.
- 26 Quomodo ista materia regulanda, & decidenda sit.

DISC. VIII.

ROMANA
LEGATI

PRO

PRINCIPE NICOLAO LUDOVISIO

CUM

LUCA JUNCTA.

Casus decisus per Rotam pro Juncta, postea concordatus.

De eadem materia Indulti Cardinalitii, an præsertim deroget dispositioni *Senat. Consil. Liboniani* contra sibi adscribentes in testamento; Et incidenter de aliquibus ad materiam ejusdem *Senat. Consil. Liboniani*.

In testamento Cardinalis Ludovici de Ludovisis conscripto manu Lucæ Junctæ ejus secretarii, in quo Plumbini Princeps Nicolaus, ejusdem Cardinalis germanus frater, hæres institutus fuit; Inter alia continebatur legatum ad favorem dicti Lucæ scutorum bis mille pro una vice, ac partis panis, & vini, ipsius Cardinalis familiaribus dari solita ad vitam; Dicto autem testamento post mortem testatoris publicato, hærede absente; Ducissa Fiani, mater, & procuratrix, solvit legatum scutorum bis mille, atque per aliquos menses dedit partem panis, & vini; Deinde verò hæres accedens ad Urbem, atque consultus ab Advocatis tunc temporis, (quando ego scholis, vel praxi Tribunalium Neapolis vacabam) à dictæ præstationis solutione abstinuit, ob ejus nullitatem à *Senat. Consil. Liboniano* inductam contra sibi adscribentes in testamento, adeò ut dicti Advocati crederent, ut etiam locus esset repetitioni ejus, quod ut supra, per procuratricem solum fuerat; Quare post plurimum annorum decursum, Lucas judicium instituit coram A. C. à quo ob dictam nullitatem, sententia absolutoria rei conventi prodit; Commissa verò causa appellationis coram *Celfo*, datoque dubio, an legatum debeat, sub die 28. Junii 1658. affirmativa, favore legatarii prodit resolutio, inter ejus impressi. *decis. 271.* ad cujus decisionis normam expedi-

ta sententia, illa in alia instantia confirmata fuit, praevis duabus decisionibus 14. Aprilis 1660. coram Priolo, & 4. Julii 1663. coram Verospio, quarum prima est impressa post Zuff. de legit. process. decis. 51. Commissaque denuo cauta ab excessiva dicti legati liquidatione, (de qua solum in ultima decisione coram Verospio actum fuit), sub die 17. Martii 1664. coram Cerro pro reformatione dictae liquidationis responsum fuit, quod ansam dedit concordiae, per quam, controversia finem habuit.

Quamvis autem resolutiones de stricta juris censura, parum probabiles, nullique legali fundamento innixae videantur, ob nimis clara, & litteralia iura in contrarium disponentia, de quibus infra, & cum quibus passim procedunt DD. adeo ut in *distis decisionibus*, nulla deducatur specialis auctoritas, cui innixae sint; Attamen ex facti qualitate, & circumstantiis, mihi quamvis scribenti pro haerede succumbente (reflectendo ad veritatem) probabiles vix fuerunt, atque juxta meum votum habitum in congressibus desuper habitis pro causa directione; Ego enim promovendo difficultates, eram in sensu, ut omnino promptae aures praereri deberent concordiae, quam satis honestam actor ante litis excitationem etiam cum precibus offerebat; Verum à senioribus motivum neglectum fuit, quasi quod, ob juralitteralia, concordemque sensum DD. nulla caderet timendi, vel dubitandi ratio, vel occasio.

In hujusmodi autem disputationibus, duae fuerunt inspectiones; Una scilicet in terminis generalibus juris communis cuiusque privato testatori congruis; Et altera in terminis specialibus hujus testamenti conditi per Cardinalem in vim indulti dispensantis quibuscumque juris positivi solemnitatibus, adeo ut sola veritatis naturalis probatio sufficiat.

Quatenus pertinet ad hanc secundam inspectionem; Scribentes pro actore, magnum fundamentum constituiebant in speciali auctoritate *Iacob. Gall. conf. 60.* ubi in individuo firmatur validitas consimilis legati contenti in testamento alterius Cardinalis ad favorem Secretarii, qui propria manu illud conscripserat, ita faciendo magnum allegationum cumulum super propositione, quod doctrinae punctuali non habenti contradicentem, in iudicando deferendum sit, perinde, ac si esset casus legis.

Merito autem istud fundamentum in decisionibus negligitur, quoniam indultum prodiit in gratiam, ac favorem testatoris, ita duplex obstaculum tollendo; Primum scilicet illud solemnitatum; Et secundum alterum prohibita facultatis disponendi, quam habent clerici de bonis ecclesiasticis, atque ecclesiasticorum beneficiorum occasione quaesitis, ideoque respicit factionem testamenti activam, non autem passivam, atque dispensat cum testatore, non autem cum haerede, vel legatario, *Gregor. decis. 87. n. 5. & seq.*

Ac etiam quia *Libonianum* non percutit solemnitates, sed voluntatem, de qua per specialem subscriptionem vult certificari, ideoque percutit defectum juris naturae, cui Princeps non dispensat, ut habetur pluries infra ad materiam *rex. in cap. relationum de testam.* in proposito testamentorum, ac dispositionum ad pias causas, quod licet in eis omnes solemnitates remissae sint, non tamen favor piae causa supplet defectum, sive imperfectionem voluntatis, quoniam iste continet defectum naturae.

Quod in specialibus terminis *Liboniani* habemus in testamento militis, vel inter liberos, (ubi ratio notabilis inaequalitatis urgeat), quoniam omnes so-

lemnitates juris positivi remissae sunt, & tamen adhuc *Libonianum* intray ad *rex. in l. 1. §. ad testamentum ff. ad l. Cornel. de fals. & l. fin. de his qua pro non script. & l. penult. Cod. de his qui sibi adscrib.*

Item quia, ut advertitur *disc. preced.* hujusmodi indulta, quae in gratiam, ac favorem Cardinalium prodierunt, ita retorquerentur in odium, atque deterior esset conditio Cardinalium, aliorumque Indultariorum, quam privatorum, dum ob alias occupationes, coguntur eorum dispositiones ordinare per secretarios, aliosque familiares, in quorum fide subscribunt, ideoque nimium de facili, decipi, ac supplantari possent.

Et quamvis *Iacob. Gall. d. conf. 60. num. 7.* pro ratione ponderet libertatem, quam Indultarii, praesertim Cardinales, habere debent disponendi, abque obligatione patiendi subjectionem juris positivi; Attamen est infulsa consideratio, bene cadens in iis, in quibus lex positiva percutiat defectum potestatis, adeo ut disponens, neque volens possit aliter disponere; Secus autem in iis, quae (ut dictum est) percutiunt solam voluntatem, cujus certa probatio pendeat à solo facto ipsius disponentis, mediante speciali subscriptione, vel alia specie probationis, cum tunc nullum libertati praerudicium inferri dicatur.

Et quamvis iidem scribentes nimium insisterent in firmatis *per Rotam apud Merlin. dec. 805.* ubi in specie firmatur, ut *Libonianum* non intret in dispositis favore Ecclesiae, quamvis dispositio scripta esset ab eisdem Ecclesiae Rectore; Unde propterea à simili inferebatur, ut idem dicendum esset in praesenti, cum indultum Cardinalitium, dispensando omnibus solemnitatibus juris positivi, reducat rem ad terminos juris naturae, cum quibus piae dispositiones regulantur; Attamen non bene procedit aequiparatio, quoniam dispositio facta favore Ecclesiae, vel piae causae non acquiritur Rectori, neque ejus principale, ac directum interesse respicit, quamvis exinde aliquod emolumentum in fructibus obtineat, quoniam cum sit modicum, & accessorium commodum, ob istud, praesumendum non est in Rectore viro ecclesiastico, hujusmodi crimen, quod non nisi pro magna utilitate committi solet, ut in proposito suppositionis testamenti, vel falsitatis, habetur pluries in *precedentibus, ac sequentibus.*

Unde in proposito hujusmodi dispositionum ad pias causas habetur, ut clericis, ac Religiosis ejusdem Ecclesiae, vel Monasterii legatarii deferatur, quamvis non sint testes omnino integri, cum hoc accessorium, seu affectionis interesse aequaliter minuatur de fide, non tamen eam in totum tollat, ut infra ad materiam testamentorum ad pias causas; Igitur multo minus istud crimen admittendum est; Haec autem ratio non intrat in privato sibi adscribente, potissimum quia ut dictum est, indultum suffragatur testatori, non autem testamentario, atque respicit factionem testamenti activam, non autem passivam.

Praeterea in casu, de quo agit *Iacobus Gallus dicto conf. 60.* aliae concurrebant probationes, quae specialiter subscriptioni aequipollebant, atque omnino certam reddebant testatoris voluntatem, dum alter Cardinalis, testatoris intimus, ac alter probatus vir, deponebant talem verè fuisse testatoris voluntatem; Ideoque dictum motivum indulti deducitur ad superabundantiam, more Consulentiū plura cumulantiū motiva relevantia, & irrelevantia ob ingeniorū diversitatē, (ob quam frequenter edocemur, quod iudices, neglectis motivis solidis, ac relevantibus, fallacia, & irrelevantia amplectuntur, ex ineq-

reful-

De LUCA
de
testamentis
et
cui

resultat effectus bonus, ex causa non bona.)

Quo verò ad alteram inspectionem in terminis juris communis; Ego, & ceteri pro hac parte scribentes, dicebamus quod clarè fundata esset intentio hæredis, ut quidquid scriptor testamenti sibi adscripsit, pro non scripto habendum sit, sive agatur de testamento solemnè, sive de nuncupativo *ad text. in l. 1. §. ad testamenta, & l. Divus ff. ad l. Cornel. de fals. l. penult. ff. de his que pro non script. l. 2. & tot. tit. Cod. de his que sibi adscrib. ubi communiter DD. de quibus Farinace. de falsit. quest. 150. num. 175. & 128. Becc. conf. 103. numer. 5. & 10. Magon. decis. Florent. 53. numer. 1. cum seq. Molina de delict. disput. 700. Marta de success. par. 4. quest. 2. art. 3. num. 25 Rota decis. 56. n. 15. par. 6. rec.*

Non negabant Scribentes proactore di&tam regulam, pro ut neque eam negant decisiones; Dicebant autem, (atque in decisionibus admittitur,) quod adesset ea subscriptio specialis, quæ desideratur in d. l. 1. §. ad testamenta, & in l. Divus §. planè, eò quod non ageretur de simplici subscriptione nominis, sed nimis ampla cum his verbis præcis, *Ego Ludovicus Cardinalis Ludovisus anno 1629. die 11. Aprilis aetatis 34. mortem Dei gratia æquis oculis intuitus, de prædictis omnibus, & singulis, tota animi inductione, ultimo disposui, & quam exactissimè observari volo, & præcipio, nam hujus ultima voluntatis Dux, & Magister grati animi virtus Deique, & Ecclesie gloria sunt.*

Ponderando præsertim illa verba generalia omnia, & singula, super quorum operatione, ac virtute, cum axiomatibus generalibus in decisionibus nimium insisti videtur.

Illud motivum de per se consideratum, videbatur in puncto juris minus probabile; Siquidem disputant DD. in specie, an & quando subscriptio dicatur specialis, ad eò ut ad hunc effectum sufficiat; Dualque desuper habemus opiniones, quarum una est *Bart. in d. l. 1. ad testamenta*, volentis ut tunc illa dicatur talis, quando testator saltem personam adscribens specificat, puta *quidquid Titius sibi adscripsit, affirmo, & approbo.*

Altera est opinio *gloss. ibid.* magis rigorosa, quæ exigit quoque specificationem rei, puta *decem, quæ sibi Titius adscripsit, affirmo, & approbo*, istaque posterior opinio majores habet sequaces, ut præsertim advertunt *Salic. in l. 3. Cod. de his qui sibi adscrib. & Molin. de just. & jur. d. tit. de delict. quest. 700. num. 10.*

Verùm ubi etiam tenenda esset opinio *Bart.* adhuc cessabat applicatio, cum neque personæ mentio habeatur; Generalitas verò subscriptionis exemplificata per *Cyn.* qui in secunda decisione *coram Priolo*, allegatur in *l. si testator Cod. de his qui sibi adscrib.* per illa verba *quacumque sunt in testamento meo, ego confirmo, & dari volo*, ab eodem *Cyno* dicitur generalis, solumque in sensu *Alex. conf. 147. lib. 2. num. 5.* pariter deducti in dicta decisione, suffragari potest à pœnis, non autem à nullitate; Et nihilominus *Alexander* loquitur de subscriptione apocæ inter vivos pro quadam majori efficacia obligationis, ideoque hæc auctoritas non percutit terminos præcisos quæstionis.

Requisitum enim subscriptionis specialis, innitur rationi certæ notitiæ in testatore, quod scriptor testamenti aliquid sibi ipsi adscriperit; ideoque ubi agitur de subscriptione generali adjecta pro universa dispositione, tunc dicta ratio non intrat; Atque ex hujusmodi forma subscribendi, rectè quidem desumi potest adminiculum cum aliis conjungendum, ut infra, nullatenus autem, ut ad hunc

effectum dici valeat specialis, juxta ea, quæ habentur infra in *Romana, seu Firmiana discurs. 70.* super puncto, an juramentum, vel stipulatio Notarii in testamento, vel codicillis, reddat dispositionem, vel confessionem irrevocabilem nec ne.

Deducatur quoque fundamentum probitatis scriptoris, cujus fidem ipsè testator in munere adeò fiduciario diuturno tempore expertus fuerat; Verùm & de stricto jure irrelevantis videbatur, quoniam probitas, ac bona fama scriptoris, excusant quidem à pœnis à *Liboniano* inductis, non autem sufficienti ad commodum assequendum, ut expressè disponit *text. in l. penult. Cod. de his qui sibi adscrib. atque firmant communiter DD. relati per Farinac. dicta quest. 150. num. 175. cum seq.* Ubi etenim in hujusmodi suspectis materis lex ad se certam reddendam de veritate, aliquid generaliter statuit, tunc non attenditur individua; Ut (e.g.) in testamentis, ob materiæ suspicionem, præscriptum numerum septem testium, sine quibus illud, utpote informe, invalidum est, unde quamvis probitas ejus, cujus favore dispositum sit, cessare faciat illam rationem, quæ movit legem ad ita statuendum, non per hoc tamen in jure cautum est, ut testamentum, quod ita declaratur informe, debeat esse validum.

Magnum fundamentum per Scribentes in contrarium constituebatur in eo quod substantia, & validitas testamenti non pendeat à scriptura, sed à subscriptione, & sigillo testatoris, ad instar eorum, quæ ex *Odofr. & Cyn. in Rubr. & l. 1. Cod. de his que sibi adscrib.* firmant Scribentes, ubi validitas pendeat à stipulatione Notarii, ut præsertim *Salic. in d. l. 1. num. fin. Bertrand. conf. 64. lib. 1. Becc. conf. 103. num. 3. in fine, Boss. in prac. crimin. tit. de fals. num. 114. & tit. de his qui sibi adscribunt num. 5. Farinac. de falsit. quest. 150. num. 182. & decis. 215. Marta de success. tom. 2. par. 4. quest. 2. art. 6. n. 26.*

Sed pariter id continet fallaciam claram in applicatione; Procedit enim in testamentis nuncupativis, vera nuncupatione, in quibus veritas legatis, vel alterius dispositionis, justificari potest per testes qui illud audierint à testatore, ideoque rectè verificatur, ut substantia non pendeat à scriptura; Secus autem in hujusmodi testamentis nuncupativis nuncupatione implicita, juxta formam, de qua supra *disc. 1. & seq.* quoniam licet ad differentiam testamenti verè solemnitis, atque ad evitandas rigorosas solemnitates *text. in l. consultissima* dicatur testamentum; Attamen de facto habet potius formam testamenti in scriptis, atque dispositio occulta est testibus, totaque consistit in scriptura.

Atque hinc de plano corruunt duæ aliæ considerationes in causæ decisionibus contentæ; Primò scilicet, quod Cardinalis testator, testamentum transmissit custodiendum P. Generali Societatis Jesu, qui fideliter custodivit, atque testatore mortuo exhibuit; Et secundo, quod Ducissa, testatoris, ac hæredis mater, deinde legatum in parte solverit, unde deducitur observantia; Probata siquidem fides dicti P. Generalis, rectè considerabilis erat in ordine ad integritatem testamenti, eo modo quo clausum, ac sigillatum transmissum fuerat, quod scilicet in nihilo alteratum esset; Verùm id nil commune habet cum puncto controversiæ, dum testator absens non communicaverat dicto P. Generali, quid in eo contineretur; Idemque circa solutionem factam per dictam Ducissam; Esset etenim circumstantia valde considerabilis, quando testamentum ita conditum esset, quod mater esset hujusmodi voluntatis verissimiliter conscia, sed cum testamentum esset clausum, atque exceptis testato-

re, & scriptore, omnibus ignotum, non videbatur quid exinde deduci posset.

22 Quamvis autem singula dicta fundamenta in puncto juris probabilitatem habere non viderentur; Attamen inspecta tota facti materia, ista clara veritatis imaginem præferre videbatur, ideoque ab initio causa apud me difficultates habuit, eamque libenter concordassem, omnia simul ponderando, non autem distincte, ac per partes, cum regula, ut *singula qua non prosunt &c.* Primò scilicet ob qualitatem testatoris accurati, ac diligentissimi, quem nimium probabile est, ut ne dum testamentum, postquam scriptum fuit, perlegerit, sed quod potius dictaverit, ut phrasim tenor ostendere videbatur, quodque scriptor posuerit solum in nitidum minutam ab eo præparatam; Secundò ob dictum modum insolitum subscriptionis, cum verbis, & clausulis adeò effrenatis; Tertio ex probitate legatarii ob quam, ac diuturnum servitium, testator in re tanti momenti fiduciam in eo habuit; Quarto ob verisimilitudinem legati in remunerationem adeò grati; ac diuturni servitii; Et quintò attento toto tenore testamenti, comprobante, quod illud accuratè, summoque studio ordinatum esset.

23 Ideoque intrare nullatenus videntur rationes, quibus *Libonianum* innixum est, procedentes, Vel ubi agit de testatore infirmo, qui morbo pressus, atque mortis cogitatione turbatus, alteri ejus voluntatem communicet, neglecta lectura eorum quæ scripta sunt, juxta casum de quo *subit. de fideicom. disc. 115.* Sive ubi agatur de testatore idiota, qui totum commiserit Notario, vel alteri, qui (ita testatore non reflectente) sibi ipsi adscribere poterit; Unde propterea in ista præsertim causa expertus sum id quod sæpius dicere consuevi, ut scilicet tota vis in judicando, & consulendo, consistat in applicatione congrua ad casum, pensatis ejus particularibus circumstantiis, non autem efformando judicium cum solis doctrinis, ac regulis generalibus, ut Collegæ, ac alii desuper consulti in ista causa fecerunt; Ideòque sæpius verificari videmus in causis, illam medicorum propositionem, *pulsus bonus, urina bona, & æger tendit ad mortem &c.* quoniam motiva sunt bona, & legalia, & tamen causa diversum habet finem.

24 In hoc autem proposito *Liboniani*; In una *Hortana* pro *Gaspere Alberto* disputata coram A. C. substituit ut hoc edictum non procedat in venientibus ab intestato, circa ea quæ etiam sine testamento in eos obvenire debuissent, ubi adscriptio notabiliter non alteret modum intestatæ successione ad *text. in dicta l. 1. Cod. de his quæ sibi adscrib. ubi Petrus de Bellapert. Cyn. Salicet. & alii Becc. dicto conf. 103. Molin. dicta disput. 700. numer. 11. Farinac. d. quest. 150. num. 210.* quoniam lex principaliter respicit finem, ob quem dictum *Libonianum* introductum est, & an ejus ratio congruat necne.

25 Hinc proinde ista pariter videtur de quæstionibus potius facti, quàm juris, cum totum consistat in certitudine, vel incertitudine voluntatis testatoris; *Libonianum* etenim inducere solum videtur malam præsumptionem contra sibi adscribentem, ob quam, non data contrariâ probatione, id sufficit ad invaliditatem dispositionis; Non autem impedit quin contrariâ veritatis probatio etiam adminiculativa attendi debeat, ideoque punctus pro facti qualitate decidendus est; Ponderando etiam in idem ea, quæ habentur in *d. decis. 805. Merlini* super cessante *Liboniano* in dispositis ad pias causas, ob cessantem ejus rationem; Ac etiam considerabile videbatur dictum motivum indulti testandi abique

Card. de Luca P. I. de Testam.

aliqua juris positivi subjectione ad effectum, ut ita veritas naturalis potius, quàm rigor juris civilis attendi deberet.

FLORENTINA

PRO

HÆREDIBUS ANTONII FILICAJÆ

CUM

HIEROSOLYMITANA RELIGIONE.

Discursus pro veritate super casu, sopito per concordiam.

An indultum Pontificium clerico sæculari concessum liberè disponendi, etiam omisissis solemnitatibus, de bonis, quamvis ex ecclesiasticis beneficiis, vel commendis obventis, eaque transmittendi ad venientes ab intestato, suffragetur, atque hujusmodi facultatem præbeat indultario, qui post illud obtentum, professionem emisit in aliqua Religione, specialiter verò in militari S. Joannis Hierosolymitani.

SUMMARIUM.

- 1 *Acti series.*
- 2 **F** An Religio Hierosolymitana faciat spoliū de patrimonialibus.
- 3 Magnus Magister habet potestatem concedendi indultum testandi de patrimonialibus, non autem de acquisitis.
- 4 Milites Hierosolymitani intestabiles.
- 5 Indultum testandi concessum clerico sæculari, non suffragatur si fiat regularis.
- 6 Quid si fiat mentio specialis Commendarum Regularium.
- 7 Indultum testandi concessum regularibus etiam Episcopis, habet diversam formam ob dispensationem voti.

DISC. IX.

CUM Antonius Filicaja in statu clerici sæcularis, nonnulla possideret ecclesiastica beneficia sæcularia, vel fortè etiam regularia in commendam, aliaque majora speraret, ob sanguinis conjunctionem cum Cardinalibus Barberinis Urbani Octavi tunc regnantis ex germano fratre nepotibus, atque ab eodem Urbano Indultum obtinisset testandi, omisissis juris positivi solemnitatibus, etiam de bonis quæstis, vel quærendis ex beneficiis, & commendis, quamvis Hierosolymitanæ Religionis; Postea verò suscepisset habitum in dicta Hierosolymitana Religione, in qua emissa professione obiit, condito testamento in vim indulti prædicti; Hinc propterea, inter ejus hæredes, & prædi-

C

prædi-